

Konsultacije sa lokalnom zajednicom o Inicijativi za osnivanje REKOM

Žepče, Bosna i Hercegovina
28. april 2010.

Udruženje/udruga BH novinari i Hrvatska udruga logoraša iz Žepče organizovali su konsultacije sa lokalnom zajednicom na kojima je učestvovalo 37 predstavnika žrtava (posebno logoraša), nevladinih organizacijem, političara, predstavnika lokalne, kantonalne i federalne vlasti i novinari. Uvodničari su bili Borka Rudić, sekretar Udruženja/Udruga BH novinari (Sarajevo, BiH) i Sudbin Musić (Udruženje logoraša Prijedor 92 i član Koalicije za REKOM).

Pregled predloga, mišljenja i preporuka učesnika/ca:

REKOM treba da pruži psiho-socijalnu pomoć i muškarcima žrtvama rata, ne samo ženama.

...postoji puno udruženja žena: Žene ženama, Žena žrtve rata... Mi muškarci smo manje zaštićeni od žena, stvarno. Treba i nama psiho – socijalna pomoć, trebaju nam razne vrste pomoći, da tako kažem. Mislim da bi u svoje ciljeve REKOM i to trebao staviti tu psiho – socijalnu pomoć (muškarcima) žrtvama rata. (Muriz Arapović, Udruženje logoraša Vareš, BiH, Konsultacije sa lokalnom zajednicom, Žepče, BiH, 28. april 2010)

REKOM treba da pomogne svima, posebno logorašima da ostvare svoja prava na nandokndu imovine i socijalna prava.

I mi pokušavamo kroz ovu Koaliciju, kroz ovu Komisiju koja će biti formirana da se obznane svi – posebno mi logoraši. O nama nema slova napisanog za ostvarivanje naših prava, a o uništenoj imovini da se ne govori. Dok sam ja bio u logoru, sve je moje uništeno! Deset je godina da sam se vratio, a nisam dobio ni marke za obnovu svoje kuće, ni svoje imovine. (Zahid Kremić, Udruženje građana povratnika općine Doboj i član Udruženja logoraša Zeničko-dobojskog kantona, Doboj, BiH, Konsultacije sa lokalnom zajednicom, Žepče, BiH, 28. april 2010)

Udruženje Snaga žene iz Zenice ima iskustva u radu sa ženama-žrtvama. To iskustvo ćemo staviti na raspolaganje REKOM-u.

Mi, kao Udruženje Snaga žene iz Zenice, imamo u svojim ciljevima zaštitu ljudskih prava.(...) Ciljevi koje ste danas prezentovali su u potpunosti ciljevi koje mi imamo zacrtane u našem Statutu i podržavamo potpuno Inicijativu o osnivanju Regionalne komisije. U redovima našeg članstva imamo žena koje su žrtve nasilja, imamo osoba kojima još nikada nisu pronađeni

njihovi najmiliji. Tako da smo imali priliku u Udruženju da pružamo i psiho-socijalnu pomoć ženama kojima muževi nisu pronađeni, koje su bile prepuštene same sebi, nisu imale nikakvu brigu u društvu. Znači, uključićemo se aktivno u pomaganju i rad REKOM-a. (Sabiha Kurtić, predsjednica Udruženja Snaga žene iz Zenice, BiH, Konsultacije sa lokalnom zajednicom, Žepče, BiH, 28. april 2010)

Komisija mora definirati ko je žrtva i ko je logoraš. Treba obezbediti medijsko predstavljanje ispovjesti žrtava, bez toga nema ništa.

Potrebno je prvo definirati ko je žrtva, ko logoraš. (...)Možemo li u žrtve računati pripadnike porodica, koje su izgubile nekoga u vojnim aktivnostima kao vojnika? Pazite, da li se on borio po naredbi za mobilizacijom, (nebitno u kojoj vojsci) i izgubio život. Da li je danas to porodica žrtve u smislu ratnog zločina ili nije? (...) ovima iz različitih vrsta udruženja predlažem da pokušaju odvojiti borbu za društveni status od prava da se sazna istina o nečijoj patnji, o tome da je on žrtva. Da ne govorimo o tome sad je li on ima ili nema pomoć, je li on prima ili ne prima pomoć zato što je žrtva. To će doći kad se dokaže istina.(...)

Ja se ne plašim istraživanja uzroka rata, (...) u najmanju ruku, treba ići unazad u period doktrinacije generacija koje su se odgojile i dočekale 91. kao vojno sposobne...Identifikovati to i da se otklone ideološke postavke koje su svuda indoktrinirale. (...)Vrlo je važna medijska interpretacija zatočenja, zločina itd. Sve što bude REKOM radio, mora biti u medijima, kad krenu pričanja žrtava, a REKOM bude prihvaćen (nadam se) od strane institucija vlasti. Mora neko reći da bez toga nema ništa. Bukvalno, u sedam dana koliko je vremena za izjave žrtava osigurano da ljudi čuju šta oni pričaju(...)Ako se ne budu medijski prezentovali i ne bude izvršio pritisak na vladu, postaće za mlađe osobe dosadne (koje su se rodile poslije rata)...Uz svo uvažavanje novinara, moraju se naći objektivni profesori istorije, psiholozi, odnosno prije svega etnopsiholozi. Da se otvoreno kaže da mentaliteti proizvedeni na taj i taj način proizvode djelo tavo i ta..vo. (Idriz Alihodžić, pomoćnik općinskog načelnika u Zavidovićima, BiH, Konsultacije sa lokalnom zajednicom, Žepče, BiH, 28. april 2010)

REKOM vraća ugled i poštovanje dobrosusjedskim odnosima među narodima.

Zašto sam se priključio REKOM-u? Iz prostog razloga što sam vidio da je to jedna pokretačka snaga, koja će vratiti ugled i poštovanje, dobrosusjedskih, komšijskih odnosa među narode u ovoj mojoj zemlji. (Zlatko Prkić, Predsjedništvo Hrvatske udruge logoraša domovinskog rata BiH, Vareš, BiH, konsultacije sa lokalnom zajednicom, Žepče, BiH, 28. april 2010)

Šta treba da radimo da pomognemo ljudima koji su pretrpeli u rati i čija se prava i dalje krše?

...htjela bih o REKOM – u nešto da kažem i postavim pitanje: šta mi treba da radimo da pomognemo ovim ljudima koji su pretrpjeli ono što su šretrpjeli. Postojeće, vladajuće strukture nisu mnogo uradile. Mi smo u stvari svi nešto u ratu pretrpjeli, neko više neko manje. Jednostavno me interesuje da li može na neki način da se formira jedno udruženje logoraša, da ne bude ovamo hrvatsko, pa bošnjačko, ovamo srpsko, pa se ne zna ko više koga...da vidimo da zajedno radimo jednu stvar i da se prihvatimo posla i da to damo na, znanje ljudima, nad

kojima se i dalje krše ljudska prava da to se ne smije raditi...(Ruža Vlajković, Udruženje žena u Tešnju, BiH, Konsultacije sa lokalnom zajednicom u Žepču, BiH, 28. april 2010)

Bojim se da krenemo sa dobrim idejama, pa onda sa nedefinisanim ciljevima i očekivanjima i zalutamo. A onda se jave i drugi sitni problemi i interesi.

Imam određene informacije o REKOM – u da neke organizacije ulaze i izlaze, optužbe da se radi ovako ili onako i, s te strane, zadržavam pravo da kao organizacija imamo malo opreza u pristupu ovoj Inicijativi, mada sam, zaista, i u ime organizacije i lično prepoznala ovdje jako dobru ideju. Bojim se da mi negdje krenemo sa dobrim idejama, pa onda sa nedefinisanim ciljevima i očekivanjima zalutamo i onda se tu jave svi drugi sitni problemi ili drugačiji interesi pa ideja propadne i prije nego što se razvije. To je nešto što ja govorim sa oprezom i mi ćemo razmišljati i govoriti u našoj organizaciji da li želimo i na na koji način da pristupimo, želimo da budemo aktivni u svim ovim dešavanjima. (Maksuma Topalović, nevladina organizacija Alternativa, Kakanj, BiH, Konsultacije sa lokalnom zajednicom, Žepče, BiH, 28. april 2010)

(Državno) utvrđivanje činjenica o ratnim zločinima ide veoma jako i teško. Zbog toga logoraši iz Zenice podržavaju formiranje REKOM.

U okviru Saveza djeluje osam udruženja i mi smo, nakon prvih konsultacija, zaključili da bi Koalicija za REKOM bila faktor koji bi mogao ići ka utvrđivanju činjenica o ratnim zločinima i drugim povredama ljudskih prava(..)i donijeli smo odluku da učestvujemo u radu Koalicije za formiranje REKOM –a. To je odluka Upravnog odbora Saveza Udruženja logoraša Zeničko-dobojskog kantona. To znači – ovaj savez okuplja žrtve tortura: ratne- vojne zarobljenike - logoraše i civile – logoraše. To su sve žrtve tortura koje imaju svoje potrebe a kojih još uvijek nema, na žalost, u zakonu. I kad je u pitanju utvrđivanje činjenica o ratnim zločinima to ide jako sporo i veoma teško, a jedan od razloga je i ovo što kolege govore – što je status svjedoka (na suđenjima) doveden na nivo da ljudi koji su žrtve i imaju motiva da govore - biološki nestaju ili se predomisle kada vide kakav je odnos države i zakonodavne vlasti prema njima pa odustaju. (Šaban Ibraković, predsjednik Saveza logoraša Zeničko – dobojskog kantona, Zenica, BiH, Konsultacije sa lokalnom zajednicom, Žepče, 28. april 2010)